

Herinneringen aan het Jaagpad en Riekerpolder, bij het begin van het tijdperk Aquarius

Eind augustus is bij de pontsteiger het restaurant/café Aquarius geopend. De eigenaar en exploitant is dhr. Banshi, die we hierbij alle succes toewensen. Deze uitspanning is een aanwinst voor de Oeverlanden en haar bezoekers, ook voor de bewoners uit de naaste omgeving. Zo wordt er weer geschonken aan het water, in de zon, als die schijnt, en uitkijkend op het meer en het Amsterdamse Bos.

Aquarius is de opvolger van café Opoe dat tot 1956 op het Jaagpad aan het Nieuwe Meer stond, nabij de Riekermolen, en dat in dat jaar in de golven ten onder is gegaan. Café Opoe is omstreeks 1850 gebouwd door Roelof van Schooneveld, geboren 1829 in Sloten en Dirkje Margaretha Geus van den Heuvel geboren 1831 in Etten-Leur. Roelof was jager op wild in de Riekerpolder en scheepsjager langs het jaagpad, waar schepen van Amsterdam naar Leiden en Rotterdam voeren. Zij bouwden een café aan de uitwatering van de Riekermolen wat zij Meerzicht noemden en waar schippers een drankje tot zich konden nemen. Roelof was ook nog veerman op het pontje over de Ringvaart. Later, toen Dirkje ouder werd, was het gebruikelijk om te zeggen: "We gaan naar Opoe wat drinken" en zo ging de naam over op het café. Omstreeks 1905 overleden Dirkje en Roelof en kwam het café in andere handen.

Nadat de scheepvaart meer en meer gemotoriseerd werd, en de schepen dus niet meer gejaagd hoefden te worden, vormden watersporters, vissers en wandelaars uit Amsterdam de klandizie. Onder andere Jac. P. Thijssen wandelde hier als onderwijzer aan de school aan de Passeerdersgracht met zijn schoolkinderen.

Van de arcadische microkosmos die het Jaagpad en de Riekerpolder is geweest, welhaast een mythisch Atlantis dat een halve eeuw geleden in het water is verdwenen, worden af en toe nog echo's opgevangen, mensen die nog levende herinneringen hebben, aan wandelingen langs het Nieuwe Meer, veelal op de zondagen met mooi weer, Hollandse wolkenluchten en op het meer het gekrioel van zeilbootjes.

Heel bijzonder was de reactie op de website van de vereniging van moeder en dochter van de Vliet, die van 1950 tot 1955 aan het Jaagpad gewoond hebben. Dochter Linda is er in 1950 geboren en daardoor een onuitwisbare herinnering hebben aan de prachtige landschappelijke omgeving van het ensemble Riekerpolder en Nieuwe Meer in de laatste jaren van haar ongeschonden bestaan. Voor hen was het schokkend te ervaren dat dit gebied, dat honderden jaren zich praktisch onveranderd had voorgedaan aan de zuidwest zijde van Amsterdam, ineens vernietigd werd ten bate van de snelle opbouw van Amsterdam-west. In plaats van zand te halen uit de Noordzee, werd gemakshalve gekozen voor zandwinning in de Slotermeerpolder en de Riekerpolder. Respectievelijk 10 en 15 miljoen kubieke meter zand en grond. Als gevolg van de ijstijden bleek hier namelijk op geringe diepte geschikt zand voor te komen.

In 1950 werd hiertoe besloten in de gemeenteraad, en in 1953 werden de voorbereidende werkzaamheden gestart. Dit resulteerde erin dat in 1952 de familie van de Vliet hun eenvoudige woning in de Riekerpolder, die gelegen was tussen het toen al bestaande tuinpark "Ons Buiten" en het munitiedepot, moest verlaten. Pas na maanden lukte her de familie om weer onderdak te vinden, nu in de achter café Opoe gelegen schuur, gehuurd van de café-eigenaren Nel v.d. Stoel en Wim van de Zee.

Onder eenvoudige omstandigheden, zonder elektra en stromend water, leefden ze daar met grote voldoening.

Dochter Linda vd Vliet speelde er met de kinderen van de molenaar Cor v.d. Pouw Kraan. Een geregelde bezoeker van haar ouders was Theo Verheij, kachelsmid aan de Schinkelkade. Deze kleurrijke figuur was destijds een bekende verschijning rondom de Amstelveense weg, Schinkel en Nieuwe Meer. Bekend is nog steeds zijn gedicht op het kappen van de laatste zware iepen bij Schinkelhaven. Vader van de Vliet, afkomstig van Texel, overleden in 1966, was kunstschilder en heeft "ouwe Theo" in enkele tekeningen ver-eeuwigd. Ook het polderlandschap en Nieuwe Meer heeft hij geschilderd. Verder woonde aan het Jaagpad, in een ark, een kunstenaar met zijn vrouw, bij het munitiedepot een oud politiemans als oppasser en aan het einde van het Jaagpad achter Driessen, een oud (koloniaal?) soldaat met een vrouw uit Thailand en een dochtertje.

Voor boodschappen stak men met de pont van Piet Eilander over naar de Ringvaartdijk, waar in het buurtschap Nieuwe Meer een kruidenierswinkel was en overigens, nog steeds is. Amsterdam lag ver weg, het dorp Sloten was zichtbaar aan de horizon waar de lange rij bomen langs de Sloterweg tegen de horizon afstak.

De Riekerpolder lag vanouds buiten alle routes Alleen de schippers en de genieters van het landschap kwamen op het Jaagpad en misschien enkele militairen van installaties in de polder, zoals het munitiedepot, de magazijnen en de drinkwaterinrichting.

In 1852 vindt de ingrijpende gebeurtenis plaats van inpoldering van het Haarlemmermeer, daarna in 1936 de aanleg van de A4, de rijksweg van Amsterdam naar Den Haag, die de polder doorsnijdt. Het tempo van verandering neemt toe na 1950, wanneer de zandwinning start, 1975 de nieuwe snelweg A4 en A10, en de bebouwing van nieuw Sloten, na 1990.

Op grond van het algemeen uitbreidingsplan (AUP) van 1934 had verwacht mogen worden dat het Nieuwe Meer onaangetast zou blijven en de boorden ervan deels als polderland bewaard zouden blijven, vanwege de landschappelijke schoonheid. Een rest van dit veenweide landschap is nog terug te vinden tussen Oude Haagse weg en A4.

Maar ook zonder vergraving van de polder zou de weidsheid van weleer zijn verdwenen vanwege allerlei stedelijke functies die hier hun plek zouden krijgen. De oorlog heeft het AUP in dit gebied in de war geschopt en daarmee het vonnis over het Jaagpad en de Riekerpolder voltrokken.

Gelukkig hebben we in de geest van het AUP de oeverlanden weten te behoeden voor verdere verstedelijking. Voor weidse vergezichten moeten we naar elders in Noord-Holland waar het polderland nog domineert. Alleen het uitzicht van de Oeverlanden over het Nieuwe Meer is nog altijd groots te noemen.

Door de ontroerende herinneringen van Linda van de Vliet en haar moeder, is de historie van het Jaagpad weer levendiger geworden, onder de grore lijnen van de tijd gaat de kleine persoonlijke geschiedenis schuil.

Door de opening van café/restaurant Aquarius, met een drankje mijmerend aan het water, gaat de gedachte 50 jaar terug naar die tijd.

Als er lezers zijn met herinneringen aan het Jaagpad en de Riekerpolder van voor 1955 en/of foto's uit die tijd hebben, houden wij ons aanbevolen. We willen een postertentoonstelling hierover maken, ter gelegenheid van de opening van het nieuwe edukatieve centrum in het voorjaar van 2006.

Nico Jansen, Henk Smit